

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

”Det talte ord gælder”

Tale ved samråd d. 24. april 2019 om udviklingen i kvælstofudledningen, manglende baselineeffekt og fremdrift i kollektive indsatser

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af samrådsspørgsmål AV, AW, AX og AY stillet d. 5. marts 2019 af Simon Kollerup (S), Søren Egge Rasmussen (EL), Christian Poll (ALT) og Ida Auken (RV).

Samrådsspørgsmål AV

Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til de seneste tal fra NOVANA, der viser, at kvælstofudledningen ikke er faldende, og til det faktum, at regeringen ikke har formået at realisere de frivillige kvælstofreducerende indsatser i overensstemmelse med Fødevare- og landbrugspakkens kvælstofregnskab, herunder specifikt baseline-fremskrivningen?

Samrådsspørgsmål AW

Vil ministeren redegøre for, om han mener, der er behov for nye tiltag, hvor effekten ikke allerede

TALEPAPIR

Miljø- og
Fødevareministeriet

er indregnet i landbrugspakkens kvælstofregnskab, for at realisere den ændring i kvælstoftilførslen på 7.197 t i 2021, som fremgår af kvælstofregnskabet? Der henvises til tabellen i bilaget til svaret på spørgsmål nr. S 426 (2015-2016), som viser Fødevare- og landbrugspakkens kvælstofregnskab.

Samrådsspørgsmål AX

Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen kan - med statsministerens egne ord - stå vagt om landbrugspakken, når den seneste NOVANA opgørelse og oplysninger om regeringens manglende realisering af frivillige virkemidler viser, at der er stor usikkerhed om landbrugspakkens kvælstofregnskab? Der henvises til artiklen ”Løkke efter kritisk rapport: Vi står stadig vagt om Landbrugspakken” bragt i LandbrugsAvisen den 14. januar 2019.

Samrådsspørgsmål AY

Vil ministeren redegøre for, hvilke bekymringer Kommissionen har rejst overfor regeringen om vandkvaliteten i Danmark som konsekvens af regeringens manglende realisering af frivillige

Error! No text of specified style in document.

kvælstofreducerende tiltag, og vil ministeren oplyse, om ministeren vurderer, at Danmark fortsat overholder EU's Vandramme-, Nitrat- og Habitatdirektiver? Der henvises til artiklen ””Alvorlig” advarsel fra EU får eksperter til at slå alarm: »Vi risikerer sundhedsskadeligt drikkevand«” bragt på berlingske.dk den 5. marts 2019. Ministeren bedes i forlængelse heraf oplyse, hvilke konsekvenser, det kan få for Danmark, hvis Danmark ikke overholder førnævnte direktiver.

Svar

Tak for samrådsspørgsmålene, som også har været ledsaget af række skriftlige spørgsmål om samme emne.

Samrådsspørgsmålene hænger tæt sammen, så derfor vil jeg besvare dem samlet.

Målene for vandmiljøindsatsen følger af vandplanerne - og af love og direktiver. Det er ikke en lille opgave, men regeringen arbejder for, at vi skal nå de mål, der er fastsat.

Error! No text of specified style in document.

Med fødevarer- og landbrugspakken fik vi et nødvendigt skifte i kvælstofreguleringen - fra ”one-size fits all” til en regulering, der målrettes, der hvor problemerne er. Jeg mener fortsat, det var den rigtige beslutning at forandre måden vi tænker kvælstofreguleringen på.

Vi er i Danmark rigtig gode til at producere fødevarer på en bæredygtig måde, og det skal vi holde fast i. Vi har en forpligtelse til at skabe gode rammevilkår for dansk landbrug, så det også i fremtiden vil være muligt at producere bæredygtige fødevarer i høj kvalitet.

Jeg oplever en kæmpe interesse for at finde nye løsninger på de udfordringer vi står med.

For eksempel ved at udnytte proteinet i græs ved bioraffinering. Svinefoder baseret på græs kan erstatte import af soja og samtidig kan mere græs reducere udvaskningen af kvælstof. Eller ved at brug GPS teknologi til at fordele gødningen mere målrettet.

Error! No text of specified style in document.

Samrådsspørgsmål AV

Manglende fald i kvælstofudledningen

Aarhus Universitet skriver i den seneste NOVANA rapport, at kvælstofudledningen i 2017 er stort set det samme som i 2016. Men udledningen er ikke faldet, som prognosen ellers forudsagde, da Landbrugspakken blev besluttet. Udledningen har mere eller mindre været på samme niveau de sidste 9 år.

Jeg har bemærket, at Aarhus Universitet også skriver, at det er for tidligt at bedømme konsekvenserne af fødevare- og landbrugspakken.

Det er ikke muligt alene ud fra tallene i NOVANA-rapporten at gisne om årsagerne til det manglende fald. Det manglende fald stiller spørgsmålstejn ved, om baselineeffekten er indtruffet i fuldt omfang.

Error! No text of specified style in document.

Man kan med rette spørge, hvorfor der ikke har været et fald i udledningerne – hvorfor passer kort og terræn ikke sammen?

Samtidig ser det ud til, at landmændene har brugt mindre gødning end forudsat i Fødevare- og landbrugspakken, og foreløbige opgørelser af nye forsøg fra Aarhus Universitet peger på, at en *mindre* andel af det ekstra kvælstof, der bruges, bliver udvasket fra markerne.

Der er altså ting, der trækker i hver sin retning. Derfor er Aarhus Universitet blevet bedt om at opdatere grundlaget for både baseline og lempelserne i landbrugspakken. Resultatet forventes at blive færdigt i efteråret. Derefter skal regeringen træffe politisk beslutning om, hvad der skal gøres. Vi har klare mål om en forbedring af vandmiljøet, og dem skal vi selvfølgelig nå.

Samrådsspørgsmål AW

Behov for nye tiltag?

I første omgang mener jeg, at der er behov for at få speedet de allerede besluttede kollektive

Error! No text of specified style in document.

indsatser op, så vi når de mål, der er sat i 2021.
Det tager jeg på mig som mit ansvar.

Etablering af store vådområder er en langsommelig proces, men når først vådområdet er etableret, så leverer det en varig effekt - hvert år. Det ændrer ikke på, at vi skal justere ordningerne, så de fungerer og leverer. Jeg har netop sammen med KL og L&F drøftet de kollektive virkemidler, og vi har nedsat en task-force, som skal arbejde videre med at finde løsninger på udfordringerne. Det arbejde er allerede i gang, så vi sikrer et godt samarbejde om de kollektive virkemidler fremover.

Jeg kan i øvrigt nævne, at der i første ansøgningsrunde i 2019 for vådområder er ansøgt om projekter med en betydelig kvælstofreduktion, det er gode nyheder for fremdriften.

Ved siden af de kollektive virkemidler ligger den målrettede regulering og målrettede

Error! No text of specified style in document.

efterafgrøder, og her går udrulningen af indsatserne som forudsat.

Med hensyn til en indsats derudover mener jeg, at vi skal afvente den opdatering af det faglige grundlag, der er sat i gang. Vi har brug for mere viden om, hvorfor vi ikke har set det forventede fald i kvælstofudledningen, før vi træffer nye beslutninger.

Samrådsspørgsmål AX

Holder landbrugspakken?

Den målrettede regulering var en klar anbefaling fra Natur- og Landbrugs-kommissionen i 2013.

Behovet for reduktion af kvælstof er meget forskelligt fra opland til opland. Nogle steder er der et lille eller intet behov, mens der andre steder er store indsatsbehov. Dette tages der højde for i den målrettede regulering.

Desuden er jordenes evne til at fjerne kvælstof meget forskellige, nogle områder har stor

Error! No text of specified style in document.

fjernelse af kvælstof, andre kun lidt. Den viden skal bygges ind i reguleringen.

Derfor mener jeg, at omstillingen af miljøreguleringen i landbrugspakken er helt rigtig, men det er vigtigt, at der bliver leveret på alle indsatserne – også de kollektive indsatser.

Samrådsspørgsmål AY

Dialog med EU-Kommissionen om vandkvalitet og fremdrift i de kollektive indsatser

Miljø- og Fødevareministeriet er løbende i dialog med EU-Kommissionen. Kommissionen er også orienteret om den seneste status for indsatserne og udviklingen i kvælstofudledningen.

Vi skal naturligvis overholde vores EU-forpligtelser, det er der ikke tvivl om. Vores aktuelle dialog handler ikke om, hvorvidt Danmark skal gøre endnu mere for at forbedre vandmiljøets kvalitet – det er vi jo helt enige om. Dialogen handler om, hvordan indsatserne skal løftes for at sikre størst mulig effekt for pengene.

Error! No text of specified style in document.

Vi er opmærksomme på, at landmændenes miljøindsats har konsekvenser for driften af den enkelte ejendom. Derfor arbejder vi for, at vi kan bruge landbrugsstøtten til at kompensere den målrettede regulering. Det har vi drøftet med EU-Kommissionen i gennem længere tid. Og vi har på uformelt niveau fået bekræftet, at Kommissionen er indforstået med det.

Jeg vil gerne tilføje om nitrat i drikkevand, at den gennemførte nationale kvælstofregulering siden midten af 1980'erne har haft en positiv effekt på grundvandets nitratindhold. Med de seneste overvågningsdata for 2017 er der konstateret den hidtil laveste nitratkoncentration i grundvandet i 30 år.

Spørgsmålene, der handler om, hvorfor vi ikke ser et fald i kvælstof til kystvande er stadigvæk ubesvarede og skal undersøges af forskerne. Jeg vil invitere udvalget til en gennemgang af deres arbejde, når det er klar til efteråret.

Error! No text of specified style in document.

Jeg tager et ansvar på mig og tager fat om det, som jeg kan gøre noget ved. Landbruget har givet udtryk for, at de også tager ansvaret på sig. Lad os nu få gennemført de kollektive indsatser i Landbrugspakken – de er klar og pengene til dem er afsat. Nu handler det om, at få det ud og virke.

Error! No text of specified style in document.